

STANISŁAW, ZBIGNIEW RUSSEK

= ZASŁUŻONY AKTOR I REŻYSER AMATORSKIEGO TEATRU OTWOCKIEGO

W tym roku rozpoczęliśmy obchody 70-tej rocznicy powstania otwockiego Teatru im. Stefana Jaracza. W historii tego teatru na stałe zapisał się Stanisław Russek. Jego kariera aktorska rozpoczęła się jeszcze w gimnazjum w Kolnie i liceum w Otwocku. W Otwocku, gdzie otrzymał maturę, w r. 1926 zrodziła się myśl utworzenia teatru amatorskiego. Uczniowską inicjatywą zainteresował się prof. gimnazjum, historyk i artystka - malarz Edmund Ajgner. Pierwsze przedstawienia, to składanki urządzone podczas uroczystości szkolnych oraz świąt kościelnych i narodowych. Zespół wraz z profesorem wykonał przenośną scenę, którą ustawiano na czas przedstawienia na sali gimnastycznej. Fronton sceny pomalowany był farbami olejnymi, królowały zaś nad nią trzy portrety wieszczów narodowych: A. Mickiewicza, J. Słowackiego i Z. Krasińskiego, namalowane przez uczniów. To przystrojenie ruchomej sceny było początkiem dekoratorskiej działalności Stanisława Russka. Od tego czasu aż po ostatnie dni jego życia, pozostawał nie tylko czołowym aktorem otwockiego Teatru, ale także inscenizatorem i stałym dekoratorem. Po otrzymaniu matury do zespołu amatorskiego dochodzili i inni młodzi ludzie spoza środowiska gimnazjalnego.

Zespół przyjął nazwę Otwockiego Towarzystwa Teatralnego, która dotrwała do 1939 roku. Nie było stałej sceny, grywano najczęściej w Towarzystwie Śpiewaczym "Spójnia", albo w remizie strażackiej. Potrzebne na scenie meble i inne rekwizyty, użyczał mieszkający obok "Spójni" - dr Grabiński. Kostiumy, peruki i konieczne rekwizyty wypożyczano ze znanej wówczas warszawskiej firmy "Dłutka".

Na otwockiej scenie amatorskiej, pojawiali się tacy twórcy jak: Fredro, Korzeniowski, Bałucki, Niedopytalski - autor sztuki "Miecz Damoklesa" i inni. Reżyserował w tym czasie, jeden z pionierów teatru Józef Kalitka, przy współpracy Stanisława Russka. Napływały do teatru nowe siły, a wśród nich Irena Kozłowska (późniejsza Inka Inatowicz - aktorka Teatru Klasycznego w Warszawie). Później interesowała się otwockim teatrem,

aktorka scen moskiewskich Stanisława Kowalska-Czarnowska, która przez pewien czas reżyserowała sztuki i występowała w nich.

Zaczął się złoty okres dla otwockiego teatru. Sztuki wystawiane były na trzech scenach. Wśród płochych komedii, granych ku rozrywce, wystawiono również dramaty, sztuki poważne, z dużą obsadą.

Zawodowy aktor S. Brochowicz-

Fot: Archiwum Teatru

"Spazmy modne" - 1961 r.
Stanisław Russek (z prawej) i Józef Dudzicki

Lewiński, który objął reżyserię teatru po S. Kowalskiej-Czarnowskiej, wystawił dramat baśniowy Rydla "Zaczarowane koło". Zespół na scenie wówczas liczył 32 osoby. Odbyło się 21 przedstawień tej sztuki, w tym również poza granicami Otwocka.

Wówczas teatr klasyczny, zaprosił na gościnne występy trzech aktorów z teatru otwockiego: Stanisławę Płochocką, Stefana Brochwicza-Lewińskiego i Stanisława Russka. Dla Russka aktora - amatora, był to dowód dużego uznania i wyróżnienia.

W roku 1936 Stanisław Russek przejął berło reżysera już na stałe. Miał wówczas 28 lat i tytuł technika budowlanego oraz niezwykłą miłość do teatru. Ta społeczna

jego działalność kulturalna, została przerwana przez wojnę. Stanisław Russek, znalazł swoje miejsce w szeregach Ruchu Oporu. Dopiero po wojnie, zaczął się drugi okres działalności teatralnej już pod inną nazwą Ludowego Teatru "Znicz". Teatr otrzymał zniszczony budynek po starym kinie, nazywanym najczęściej "szopą". Szopę tę później adaptował dla potrzeb teatru Stanisław Russek. W teatrze tym bywali często zawodowi aktorzy Eugeniusz i Kazimierz Poredowie. Proponowali oni nawet Stanisławowi Russkowi, przejście do warszawskiego teatru zawodowego. Nie skorzystał on jednak z tej propozycji, dopiero jego córka Jolanta, ukończyła PWST i została aktorką Teatru Narodowego.

Stanisław Russek na scenie otwockiego teatru, przeżył wiele pięknych i trudnych lat.

W tym teatrze, grał tak znany aktor, jak: Ryszard Pietruski i rozpoczął swą karierę Ignacy Gogolewski. Gogolewski mówi, że "Nigdy nie zapomni, ile jest winien scenie amatorskiej w Otwocku, która udzieliła mu pierwszej lekcji teatru dramatycznego pamiętnym przedstawieniem "Zemsty" w latach 1947 - 1948".

W 1952 roku, nadano teatrowi imię wielkiego, niezapomnianego aktora Stefana Jaracza.

Do chwili obecnej przewinęło się wiele osób przez otwocką scenę, o których pamięć, tworzy historię tej niezwyklej placówki artystycznej. Tak, jak powiedział wielki aktor i przyjaciel otwockiego Teatru, Stefan Jaracz - "Teatr powinien być dostępny dla najszerzych mas" i otwocki teatr zawsze kierował i kieruje się tą dewizą. Złożyło się na to, jego tworzenie i tak piękne działanie, mimo nieraz dużych trudności, zaspokajał umiłowanie sztuki, jako wartości niezbędnej człowiekowi.

Teatr im. S. Jaracza i jego współzałożyciel oraz aktor i reżyser Stanisław Russek już nieżyjący, są tego najlepszym przykładem.

Stanisław Russek na zawsze pozostanie w pamięci mieszkańców Otwocka, jako symbol amatorskiej działalności teatralnej, a zwłaszcza jako inicjator i organizator życia kulturalnego w mieście.

Marian Kalinowski